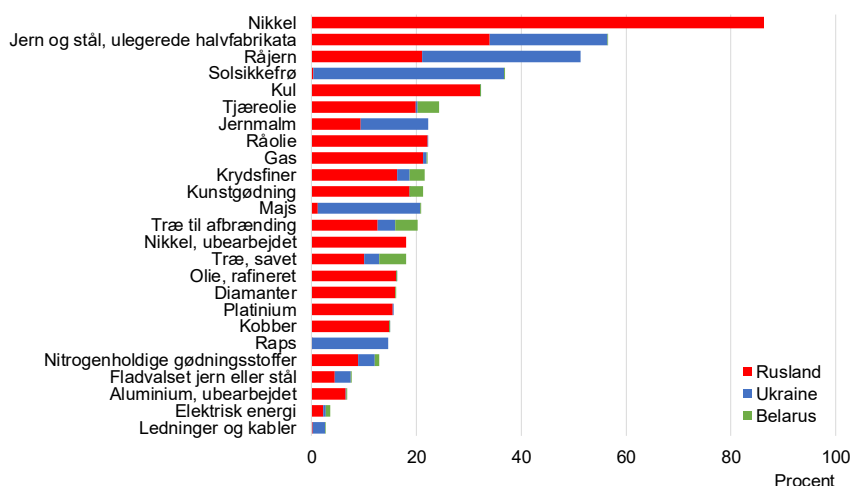

Ruslands invasion af Ukraine rammer forsyningssikkerheden på mange råvarer

Ruslands invasion af Ukraine rammer også forsyningssikkerheden i forhold til andre råvarer end olie og gas. Det gælder bl.a. nikkel, stål og træ, som Rusland er storekøber af til EU, ligesom begge lande er storeeksportører af en række andre basale afgrøder. Det forventes, at jern og stål, fødevarer, byggematerialer og møbler vil være nogle af de produkter, der vil blive hårdt ramt af knaphed og stigende priser.

Krigen i Ukraine sætter pres på verdens forsyningskæder, da Rusland og Ukraine er storleverandører af en række vigtige varer og råstoffer, jf. figur neden for. Hvor sårbare EU/Danmark er overfor den manglende og/eller begrænsede adgang til disse råvarer afhænger imidlertid af EU/dansk egenproduktion og forbrug samt

De 25 mest importerede varer fra Rusland, Ukraine og Belarus
Sorteret efter deres andel af EU's samlede import, 2021

Kilde: Eurostat (Comext)

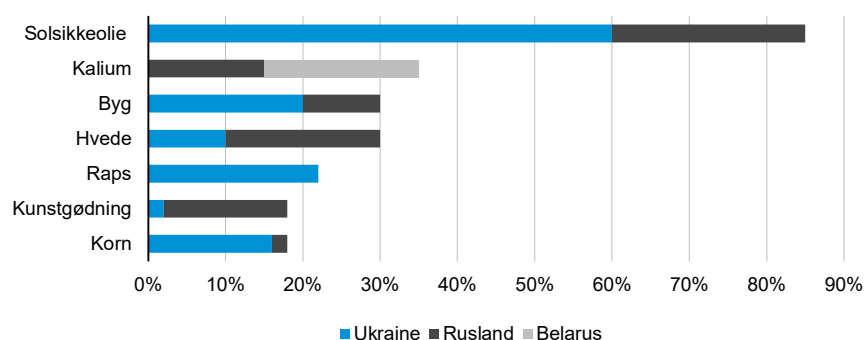
mulighederne for diversificering af forsyningen, herunder inden for EU eller substitution.

Fødevarer

Både Ukraine og Rusland er storeeksportører af byg, hvede, solsikkefrø og en lang række andre afgrøder, jf. figur 2. Hertil står begge også for store andele af verdensproduktionen af hhv. tomater, vandmeloner, sojabønner, kartofler m.v. Samtidig står Rusland og Belarus tilsammen for omkring en tredjedel af den globale eksport af kalium, som bl.a. bruges i forbindelse med produktion af kunstgødning og således er et væsentligt komponent i den globale fødevarerforsyning.

Rusland, Ukraine og Belarus er sværvægtene inden for fødevarer

Sorteret efter deres andel af global vareeksport, 2021

Kilde: USDA PSD, Rabobank

Eksporten fra Rusland og Ukraine er så godt som stoppet, hvilket har fået kornpriserne til at stige verden over. Udover mel til brød er korn også vigtigt for kyllingeproducenter, ligesom mange svinebønder også er afhængige af korn som foder til grise, hvilket kan betyde, at prisen på flæskesteg og andet kød på sigt risikerer at blive ramt af prisstigningerne på korn. Prisstigningerne kommer ovenpå en tid, hvor en lang række fødevarer i forvejen har været igennem en stor stigning. Fødevarerbranchen står derfor i en ekstraordinær situation med historisk høje priser. Bider de høje priser på råvarer sig fast, kan inflationen i løbet af foråret komme op over seks procent. Det vil i så fald være den højeste inflation siden 1984. Danmark står, ulig en række udviklingslande i Asien, Mellemøsten og Nordafrika, dog ikke overfor en fødevarerkrise, da Danmark er nettoeksportør af korn, kød, mejeriprodukter og fisk.

Jern og stål

De seneste udmeldte sanktioner mod Rusland, verdens femte største stålproducent, vil medføre et pres på stålpriserne og risiko for flaskehalse i leverancerne af stål i både EU og Danmark. Ifølge Eurostat udgør jern og stål fra Rusland ca. 4,5 pct. af EU's samlede import, mens Danmark får over 18 pct. af vores stål fra Rusland. Forsyningsproblemer og stigende priser ventes på kort sigt at ramme

metalindustrien hårdt. Da der imidlertid er tilstrækkelig stål på verdensmarkedet, vurderes det næppe at udgøre et problem på længere sigt. Fx kan der med fordel afsøges nye stålleverandører i Europa, Nordafrika, Indien og USA.

Træ- og møbelindustrien

Rusland er verdens tredje største producent af tømmer (10 pct.). Ifølge Eurostat udgør andelen af EU's import af hhv. russisk savet træ og krydsfiner hhv. 18 pct. og 21 pct. Det er forventningen, at træ- og møbelindustrien vil blive hårdt ramt i form af knaphed og stigende priser. De lange leveringstider og højere priser vil formentlig svække efterspørgslen efter træprodukter (byggematerialer, køkkener, møbler, m.v.).

Palladium

Med den europæiske industris mål om omstilling til klimaneutralitet kan afhængigheden af fossile brændstoffer blive erstattet af en afhængighed af råstoffer, der ikke hører under energisektoren. Ifølge EU-Kommissionen udgør Ruslands produktion af palladium, der bl.a. bruges af bilproducenter i motorudstødninger for at reducere emissioner, ca. 40 pct. af den globale produktion. Lagerbeholdninger af palladium er i forvejen trukket ned af flere års underforsyning forårsaget af skærpede regler, der tvinger bilproducenter til at indlejre større mængder metal i benzinmotorers udstødningsrør for at neutralisere emissioner. Da EU-landene ikke selv producerer palladium i tilstrækkelige mængder til at opfylde egen efterspørgsel, må EU's industrier indstille sig på at skaffe det på lige fod med andre i den globale konkurrence.

Kemikalier

Ifølge EU-Kommissionen har Europa vist at have en vis afhængighed af et begrænset antal tredjelande i forhold til adgangen til flere (bæredygtige) kemikalier. Nogle er af særlig strategisk betydning, fx jod, flour, rødt fosfor, lithiumoxid og hydroxid, molybdænoxid og wolframat, som de eurasiske lande, herunder Rusland, Kina og Kasakhstan er vigtige eksportører til EU af. Kemikalierne har en bred vifte af slutanvendelser, som en del af forsynings- og værdikæder for fx energilagring, fødevarerproduktion, produktion af halvledere brugt i solpaneler og produktion af elbilbatterier. Det kalder på, at EU intensiverer arbejdet med at opbygge internationale partnerskaber og investerer i produktion af bæredygtige alternativer i EU.